

IIRO VIINANEN ESKO SEPPÄNEN

VASEN OIKEA, oikea vasen

KESKUSTELUKIRJEITÄ

Minerva

Vasen oikea, oikea vasen

IIRO VIINANEN – ESKO SEPPÄNEN

**VASEN OIKEA,
oikea vasen**

KESKUSTELUKIRJEITÄ

© Minerva Kustannus, 2022

Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

www.minervakustannus.fi

Kansi Suvi Sievilä

Sisuksen taitto Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-312-091-4

Painettu EU:ssa

Sisällys

ENSIMMÄINEN KESKUSTELU

Iiro Viinanen: Aatteen paloa	9
Esko Seppänen: Porvari nukkuu hyvin	14
Iiro Viinanen: Teoriaa vai järkeilyä	24
Esko Seppänen: Vehryt elon kultapuu	31

TOINEN KESKUSTELU

Iiro Viinanen: Ahneus ja yrittämisen moraal i.....	41
Esko Seppänen: On maamme rikas, jos kultaa kaivanet!	48
Iiro Viinanen: Villiä markkinataloutta	56
Esko Seppänen: Ruoska, piiska ja raippa	62

KOLMAS KESKUSTELU

Esko Seppänen: Doctor Parkinson, I presume	71
Iiro Viinanen: Lannistumatta	80
Esko Seppänen: Eutanasia on hyvä kuolema	88
Iiro Viinanen: Järjen voitto	94

NELJÄS KESKUSTELU

Iiro Viinanen: Kvartaalitalouden rappio	101
Esko Seppänen: Irtipäästetty ahneuden piru	108
Iiro Viinanen: Pörssikö tekee autuaaksi	116
Esko Seppänen: Ananasta ahmi, hotkaise pyy	122

VIIDES KESKUSTELU

Esko Seppänen: Ay-liikkeen synnit	133
Iiro Viinanen: Tasapääistämistä	142
Esko Seppänen: Näin tekee työeläkeväki	152
Iiro Viinanen: Isännättömän rahan vartijat	162

KUUDES KESKUSTELU

Iiro Viinanen: Ympäristön kurjuus	171
Esko Seppänen: Aikamme luontoääni: vihherpeikkonen	178
Iiro Viinanen: Kuka jaksaa maksaa	187
Esko Seppänen: Virtuaalikalhista hintaähky	195

SEITSEMÄS KESKUSTELU

Iiro Viinanen: Euron kriisi	205
Esko Seppänen: Löysän ja halvan rahan loppu	215
Esko Seppänen: Alamaisia ja käskyläisiä	235
Iiro Viinanen: Kurittomalla kunniaton loppu	244

KAHDEKSAS KESKUSTELU

Esko Seppänen: Nato omi linnamme?	253
Iiro Viinanen: Nato-allergia	262

YHDEKSÄS KESKUSTELU

Iiro Viinanen: Markkinataloutta minun makuuni	271
Esko Seppänen: Punavihreää omasosialismia	278
Iiro Viinanen: Elämän kohokohtia	287
Esko Seppänen: ”Muuttuuko ihminen”	294

Esko Seppänen & Iiro Viinanen: Epilogi	300
---	-----

Henkilöhakemisto	309
------------------------	-----

ENSIMMÄINEN KESKUSTELU

Iiro Viinanen

Aatteen paloa

Hyvä Esko

Sinä olet kommunisti ja minä sinun mielestäsi porvari pahimmasta päästä. Niin rohkenen arvella. Oikeassa olet. Minut on kasvatettu aikanaan vierastamaan kommunisteja ja teikäläisten aatemaailmaa. Pienenä oikein pelotti, kun aikuiset yrittivät opettaa, kuinka vaarallisia te olette.

Osa lapsuuteni elinpiirin perheistä pidettiin avoimesti vasemmistoon kuuluvina. Elin lapsuuteni työläisperheiden lasten kanssa, eikä se häirinnyt minua tippaakaan. Syy siihen oli varmasti se, etten oikein edes ymmärtänyt, mitä se vasemmistolaisuus oli, kommunismista puhumattakaan. Hyvät kaverit olivat hyviä kavereita eikä lapsuudessa muilla asioilla ollut merkitystä.

Mutta jotain on takaraivoon aatemaailmojen eroista täytynyt jäädä, kun kerran koskaan en ole vasemmistolaiseksi julistautunut. Kokoomuslaisuus oli itsestään selvä valinta silloin, kun puolensa piti joskus 1970-luvulla valita.

Mutta ei se suinkaan suhtautumista nuoruuden kavereihin muuttanut. Ja uskon heidänkin edelleen ajattelevan

minusta samoin, vaikka tiemme ovat sittemmin vieneet kovin eri suuntiin. Mitään syntymäkaunaa kommunisteja kohtaan ei siis ole nuoruudestani jäänyt, mikä kyllä näkyy myöhemmissäkin poliittisissa puuhissani, erityisesti kunnallispolitiikassa toimiessani.

Ainakaan vihollisia kommunistit eivät porvari Viina-selle ole – kunhan vain ette vanhojen kaavailujenne mukaiseen omaisuuden sosialisointiin ryhdy. Onneksi kannatuksenne on pikku hiljaa hiipumassa eikä pelkoa valtaan noususta ole, joten sen puolesta voin nukkua yöni kaikessa rauhassa. Mitä nyt Arhinmäki ajoittain yrittää herätellä, mutta eipä häntä kukaan vakavissaan ota. En minä ainakaan.

Alamäkeänne ei ole estänyt edes se, että puolueesi on välttänyt käyttämästä nimessään sanaa *kommunismi* piiloutumalla ensin SKDL-nimen taakse ja sitten lopullisena hämäyksenä verhoutumalla Vasemmistoliitto-nimen suojiin. Eihän siinä nimenmuutos auta, jos aate ei kansalaisille kelpaa!

Se minua kuitenkin on monesti ihmetyttänyt, että ikivanhat kansalaissodan muistot, jotka nekin ovat nykypolvelle tuttuja vain kirjoista luettuna, edelleen lietsovat kovin jyrkkiä asenteita porvari- ja vasemmistolaisten välille. Eikö noista sinänsä murheellisista ajoista ole kulu- nut jo tarpeeksi aikaa? Mielestäni tulisi jo suunnata katseet eteenpäin ja kömpiä ylös juoksuhaudoista, jotka nekin ovat kovin keinotekoisia. Rohkenen jopa väittää, että kaikki eivät edes tiedä, miksi siellä kuopan pohjalla edelleen lymyävät! Kai siksi, kun isoisänisäkin siellä oli. Voi voi!

Ensimmäiset kokemukset täysikasvuista kommunisteista sain aikuisiällä Riihimäen kaupunginvaltuustossa, josta poliittinen urani lähti liikkeelle vuonna 1975. Silloiseen SKDL:n ryhmään ei kovin montaa jäsentä kuulunut.

Osa tuli minulle tutuksi, osa ei. Ne, jotka tutuiksi tulivat, pysyivät vähintään hyvänpäiväntuttavina Riihimäki-ajan taakse jäätyäkin.

Myöhemmin jonkinlaisen aseman valtuustoryhmässä saavutettuani jouduin vasemmistolaisten kanssa läheisempään yhteistyöhön. Vaikka eri puolilla istuntosalia istuttiin, toimeen tultiin. Ainakin osan kanssa. Ilman sarvia ja hampaita on helppo myöntää, että sen varmemmin ei asioista voinut sopia kuin SKDL:n neuvottelijoiden kanssa. Puheet pitivät aina. Yhtä hyvin ei asia ollut demareiden suhteen, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Ja mitä kepulaisiin tulee, olivat he puheidensa pitämisen suhteen toivotomia.

Uskallan senkin tunnustaa, että muutamasta kommarista tuli valtuustoajan mittaan melko hyviä kavereitani. He olivat niitä, joiden ei tarvinnut esittää mitään roolia. Asiat olivat asioita, ja ongelmat oli ratkaistava. Ei siinä kumpienkaan tarvinnut aatemaailman painotuksia juuriin korostaa, tai asioita aatteen takia riitauttaa.

Siviilissäkin kanssakäyminen sujui letkeästi. No, tulihan siitä moitteitakin oman ryhmän kaavoihin kangistuneilta. Mutta jos ei omasta ryhmästä riittävästi tukea saanut, oli se haettava muualta, jotta hyvät hankkeet saatiin liikkeelle.

Sitä vain en ole koskaan ymmärtänyt, että puolue, jonka kannatus laskee kuin lehmän häntä, ei reivaa aatettaan vastaamaan kulloisenkin ajan vaatimuksia. Saattaa olla tietysti niinkin, että suomalaisessa puoluekentässä ei ole sellaista rakoa, joka mahdollistaisi uuden nousun.

Toisaalta perussuomalaiset näyttävät tuon raon löytäneen. Kaikki vain eivät samaan suoritukseen pysty, vaikka kuinka räksyttäisivät muiden tekemisiä vääriksi. Puheenjohtajalla pitää olla synnynnäistä karismaa. Jos sitä ei ole, niin sitten sitä ei ole.

Oli puolueenne suuri vahinko – ja muiden onni – että Suvi-Anne Siimeksen tie aikanaan nousi pystyyn. Hänessä oli mielestäni vaarallisen hyvää vastusta suurillekin puolueille. Mieleeni palaa elävästi eräät hallitusneuvottelut, joissa hän herätti suurta arvostustani tunnustaessaan tosiasiat sellaisiksi, että jämeriä päätöksiä oli tehtävä. Hänellä oli sekä tietoa että asennetta. Mutta omapa on vikaanne, jos ette hyviä hyväksy.

Oikein täytyi eduskunnan kirjastossa poiketa vanhoja pöytäkirjoja tutkimassa voidakseni palauttaa mieleeni ensimmäiset ryöpyt sinulta, uskomattoman taitavalta sainsäilän heiluttajalta. Sen toki muistan, että kyllä pelotti niinä ensimmäisinä kertoina, kun olimme vastakkain istunnossa ja sinä minua höykytit.

Taisit pitää vastusta kevyenä, vai kuinka? Saat itse kommentoida tuota ensiotteluamme, joka ei minulle kuitenkaan traumaa jättänyt. Mutta taitava väittelijä sinä kyllä olet. Se, että olit näennäisesti niskan päällä, johtui tietysti siitä, että olit radiotoimittajana harjaantunut ja sujuvasanainen puhuja, selvä lahjakkuus. Olit jo ennestään koko kansan tuttu kärkevine mielipiteinesi. Mutta vaikka olit todella taitava, eivät mielipiteesi mielestäni olleet tästä maailmasta.

Puheisiisi ja hyökkäyksiisi tottui kuitenkin nopeasti, varsinkin kun kiihdyksissäsi usein lauoit sellaisia ylilyönnejä, ettei niihin ollut kovin vaikea vastata, kun vain itse malttoi suhtautua tilanteeseen rauhallisesti. Ärsyttävä toki olit välihuutoinesi, sillä juuri niiden kuuleminen meinasi moneen kertaan pistää puhujan pasmat sekaisin.

Mutta et sinäkään mitään ollut verrattuna Esko-Juhani Tennilään. Hän varasti julkisuutta räikeän kärkevilä puheenvuoroillaan, mutta ei niissä ollut sellaista sisältöä kuin sinun puheissasi. Moinen tyhjänpuhuminen sai luvattoman paljon esimerkiksi tv-aikaa. Vuodesta toiseen

Tennilä esitti asiansa samalla vakaumuksen rintaäänellä, mutta mitä hän sai todellisuudessa aikaan? Ei mitään konkreettista, ja silti paikka säilyi istuntosalissa kaudesta toiseen.

Sinä sentään uskaltauduit Euroopan parlamenttiin. Se on mielestäni jotain, se.

No, eipä sieltä korviini juuri tietoja tekemisistäsi kuulunut, mutta etköhän sinä ole siellä paikkasi täyttänyt monen muun maan hiljaisen ohella. Vai oletko?

Terveisin

Iiro

Esko Seppänen

Porvari nukkuu hyvin

Arvoisa herra Viinanen

Jos minä olen sinulle kommunisti ja sinä olet minulle oman käsityksesi mukaan porvari pahimmasta päästä, vastakkainasettelun aika ei ole ohi. On kai niin, että mielikuvien viidakossa ”mä oon, mikä oon, en muuksi voitulla”, ja sama pätenee myös sinuun.

Olemme suurin piirtein samanikäisiä, sinä insinööri ja minä ekonomi, molemmat veteraanipoliitikkoja (ja molemmat saman neurologin potilaita). Lähes rakkaana säilyvät rinnassain muistot yhteenotoistamme eduskunnassa, joka vielä parikymmentä vuotta sitten oli arvovaltainen puhepaikka – toisin kuin tänään? Kirjeesi jälkeen kävin eduskunnan pöytäkirjoista selvittämässä, missä asiassa olimme ensimmäisen kerran oikein kunnolla eri mieltä. Se oli sen ajan jytky: markan kytky EU:n silloisen virtuaalirahan ecun arvoon. Tuoreena ministerinä esittelit asian 4.6.1991 ja puolustit kovan markan politiikkaa ja markan arvon ecu-kytkentää. Minä tuomitsin hallituksen esityksen deflaatiopoliittiseksi julistukseksi ja arvioin sen johtavan massatyöttömyyteen. Se tuli, ja te teitte sen *sisäisen devalvaation* politiikalla. Siitä myöhemmin.

Olit reilu vastustaja, vaikka minä olin joskus sinua kohtaan epäreilu sparraaja. Oppositiossa ollaan sillä tavalla. Nyt olen pannut hanskat naulaan enkä tunne kaipuuta poliittisen varjonyrkkeilyn kehiin.

Kerrot, että sinä et nuoruudessasi tiennyt, mitä oli vasemmistolaisuus ja että sinua peloteltiin kommunisteilla, kai sellaisilla, jotka syövät pieniä lapsia. Minunkaan lapsuudenkodissani ei tiedetty kertoa vasemmistolaisuudesta, mutta kun rupesin siitä tietämään ja yhteiskunnallisen eriarvoisuuden tiedostamaan, valitsin puoleni, ja vasen olikin oikea. En ole itse köyhä enkä syrjäytynyt, mutta heitä puolustan teitä porvareita vastaan. Jokainen ei voi olla oman onnensa seppä, ja siksi tarvitaan lisää välittämistä ja enemmän yhteisöllisyyttä.

Tarkalleen ottaen minä en ole kommunisti, enää. Jos joku käyttää sitä nimitystä haukkumasanana, leimakirveenä tai lyömäaseena, olen silloin sille kiusallakin kommunisti. Se on kunnianosoitus niille vilpittömille ja ahkerille suomalaisille työläisille, jotka eivät ole tehneet mitään laitonta tai väärää rakentaessaan demokraattisten pelisääntöjen mukaan pohjoismaista hyvinvointivaltiota vastoin teidän kokoomusporvareiden tahtoa. Me emme ota harteillemme niitä verisiä hirmutekoja, joita muualla on tehty kaiken maailman kommunististen puolueiden johdolla. Jos Suomen kommunisteja potkitaan päähän sillä, mitä Stalin on tehnyt, mieleni tekee panna kaikki kapitalismin ja kolonialismin hirmuteot Suomen porvariston piikkiin, mutta enpä viitsi. On teillä oma ristinne kannettavana Suomenkin historiassa.

Kohtalonkolmionne on Tukholma–Moskova–Berliini. Suomalaiset eivät ole rakastaneet Ruotsin tai Venäjän valtaa, mutta triangelin kolmas osapuoli Saksa on ollut Suomen – ja kokoomuksen – salarakas. Suomen poliittinen eliitti on fanittanut Saksaa lähes sata vuotta.

Ensimmäisen maailmansodan aikaan Saksa koulutti Lockstedtin partiopoikaleirillä jääkäri liikkeen nuorukaisia tekemään tihutöitä Venäjän kotirintamalla. Suomessa voimassa olleen vuoden 1734 lain mukaan ("Petoxesta waldacunda wastaan") he olivat terroristikoulutuksessa. Heidän sotilasyksikkönsä Kuninkaallisen Preussin jääkäripataljoona 27 sai maailmansotakokemusta Saksan itärintamalla.

Kun Suomessa alkoi sisällissota, pari tuhatta Saksan puolesta sotinutta jääkäriä tuotiin – heistä monelle yllätyksenä – taistelemaan valkoisten puolella suomalaisia maanmiehiään vastaan.

Nykyisin presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto alkaa aina vapaamuurari Sibeliuksen säveltämällä *Jääkärien marssilla*. Se on tämän päivän keskustelukulttuurin mukaan vihalaulu: "Syvä iskumme on, viha voittamaton, meill' armoa ei, kotimaata..." Se on myös Suur-Suomen marssi: "Häme, Karjala, Vienan rannat ja maa, yks, suuri on Suomen valta..." Alkuperäisessä tekstissä oli, että "Viro, Aunus, Karjalan kaunis maa...", mutta sanoitusta muutettiin, kun sen pelättiin loukkaavan saksalaisia, Viiron herrakansaa.

Sisällissodan lopputulosta vauhdittamaan 10 000 saksalaista sotilasta nousi maihin Hangossa ja valtasi punaisilta Helsingin ja muita Etelä-Suomen kaupunkeja. Sen lisäksi 3 000 saksalaista tuotiin Loviisan kautta Suomeen katkaisemaan punaisten itä-länsi-yhteydet.

Saksan "avun" seurauksena Suomesta tuli käytännössä Saksan siirtomaa. Professori Markku Kuisma kirjoittaa: "Berliinissä allekirjoitettu sopimus takasi Suomelle Saksan poliittisen ja sotilaallisen tuen, mutta sitoi samalla Suomen tiukasti Saksan vanaveteen. Sen mukaisesti Suomella ei ollut oikeutta luovuttaa mitään osaa valtialueestaan muiden valtojen hyväksi tai tehdä niille myönnytyk-

“Tässä kirjassa meitä kirjeenvaihtotovereita on ollut kaksi, toinen selvästi oikeistolainen, toinen leimallisesti vasemmistolainen. Jätämme lukijoiden arvioitavaksi, kumpi on kumpi, ja myös sen, kun kumpi ja kumpi tappelivat, kumpi voitti.

Huolimatta siitä, että edustamme perinteisen käsityksen mukaan politiikan äärilaitoja, on värikäs kirjo asioita, joista olemme samaa mieltä. Olemme, kumpainenkin omasta mielestämme isänmaan asialla, mutta siitä sitten, mikä on asia ja miten sitä pitää ajaa, näkemyksemme usein eroavat.”

ESKO SEPPÄNEN (s. 1946)
toimi SKDL:n ja Vasemmistoliiton kansanedustajana vuosina 1987–1996. Euroopan parlamenttiin Seppänen valittiin 1996, ja hän työskenteli siellä Vasemmistoliiton edustajana vuoteen 2009 saakka.

IIRO VIINANEN (s. 1944)
toimi Kokoomuksen kansanedustajana 1983–1996 ja valtiovarainministerinä 1991–1996. Vuonna 1996 hän siirtyi vakuutusyhtiö Pohjolan pääjohtajaksi. Sairastuttuaan hän jäi eläkkeelle vuonna 2001.

ISBN 978-952-312-091-4

9 789523 120914

minerva

www.minervakustannus.fi

32.01

KANSI: Suvi Sievilä